

Mészöly Ágnes
DARWIN-játszma
Móra Kiadó, 2015, 304 oldal, 2499 Ft

Ácsoljanak új címkéket!

Mészöly Ágnessel beszélget Lovász Andrea

Miért írtál meseregény után/helyett ifjúsági regényt?

Van a fejemben egy rakás ötlet. Némelyik mese már tizenöt éve parkol egy sarokban, van olyan regény, ami rendszeresen előjön, és lelkiismeret-furdalást kelt... A Darwin egészen más volt. Egyszer csak felbukkant, maga mögé utasított mindent, követelőzött, nem hagyott békén. Amikor vasalás meg mosogatás közben napokig ugyanazokat a párbeszédeteket írod fejbem... nem nagyon volt választásom.

Mi az, ami miatt ezt a közlési formát választottad?

Mármint a regényt? Egyrészt, mert abban lehet furmányos történeteket kibontani, és engem igazából mindig a történet izgat. Egyébként meg azt hiszem, nem vagyok annyira jó író, hogy százezer karakternél kevesebben mondjam el, amit szeretnék. A regény ebből a szempontból nekem való, boldogan szöszölök vele, csavargatom, szövöm a szálakat. És hatalmas öröm látni a kialakuló mintát.

Mennyire tudatosan törekedtél valamilyen üzenet megfogalmazá-

sára? (Még akkor is, ha az üzenet akár az, hogy ne legyen üzenet?)

Hú, ez bonyolult volt... Ahogy haladtam a szöveggel, fokozatosan öntött el a pánik. Írok kamaszoknak, de fogalmam sincs, mi az üzenet. Csak azt tudom, hogy merre megy a történet, mit művelnek a szereplők. Pedig illene, hogy legyen. Üzenet. Egy ifjúsági regénybe kell. Már egészen a végén jártam, amikor rájöttem, hogy nekem mit üzen ez a sztori. Jó kis üzenet volt, megnyugodtam.

Szóval mit üzen Neked ez a sztori?

Nekem azt, hogy a szándékaink és a tetteink következményei időnként köszönő viszonyban sincsenek egymással. De ennek ellenére felelősséget kell vállalnunk. És mivel az okokat egy idő után már nem tudjuk befolyásolni, jobb, ha bizonyos dolgokat nem teszünk. Nem és kész. Nem hajigálunk köveket a hegyoldalban lefelé. Mert mi ugyan csak azt látjuk, hogy milyen viccesen patognak, de nyolcszáz méterrel lejjebb rapityára törnek egy parkoló autót. Jó esetben csak azt.

Mennyire érzed kiaknázottnak az

ifjúsági regény műfaját? Azaz lehet-e/kell-e még új témát, új hangot használni?

A regény mint műfaj kiirthatatlan. Végtelenen variábilis, mindig tud alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. Persze ennek az is a következménye, hogy időnként olyasmik jönnek létre, amik inkább újítások, mint regények... Ezek egy időre divatot teremtenek, aztán kikopnak szépen. Itt vannak például a „kibeszélős” könyvek, melyekben a karakterek interakciója helyett egy adott probléma a szöveg központi szervező ereje. Mondjuk az anorexia. Amikor a szerző fő szándéka az, hogy Beszéljünk A Kamaszokkal Nyíltan. Holott a téma utoljára a szerző kiskorában volt a szőnyeg alá söpörve. De azt hiszem, ez a divat múlóban van. Az evolúció elég általános érvényű dolog.

Hiányolsz valamit az aktuális hazai felhozatalból?

A színvonalas fantasy-vonalat. A „magyar young adults fantasy koronázatlan királya”-pozíció még mindig betöltetlen.

Mit gondolsz a szépirodalom és alkalmazott ifjúsági irodalom jelen viszonyáról? Hol látod ebben a koordinátarendszerben a saját könyvedet?

Ha az x az alkalmazott ifjúsági irodalom, az y a szépirodalom tengelye, és feltételezzük, hogy adott művek mindkét szempontból pozitív értékkel bírnak, akkor szerintem mindent elhelyezhetünk az 1/x függvény vonalán. Abban reménykedem, hogy a Darwin-játszma esetében az $x < 1$. Azaz több benne a szép, mint az alkalmazott.

Fontosak-e, hogy legyenek bármiféle koordináták, polcok, címkék, nevezzük bárhogyan, a gyerekirodalomban, az irodalomban?

A koordináták, fiókok és címkék fontosak, de az is fontos, hogy a koordináták (polcok, címkék) kezelői rugalmasak legyenek. Találjanak ki új egyenleteket, ácsoljanak új polcokat, írjanak új címkét, ha valami nem passzol a régi rendszerbe. Meg időnként pakoljanak át mindent csak úgy. Rendet rakni jó.

Esetleg simán a „jó könyv” és a „rossz könyv” jelölés is elég lehet? Vagy ez sem kell? Nekifognál egy ilyesfajta rendrakásnak?

Én semmiképpen sem. De annak sem örülnék, ha bárki más elkezdené a könyveket + és – jelű dobozokba pakolni. Egy regény bonyolultabb annál, hogy szimplán jónak vagy rossznak titulálhassuk. Ráadásul ez az egész irodalmasdi olyan nagyon nem egzakt és olyan nagyon szubjektív... a koordinátarendszerekben éppen az a jó, hogy önmagukon belül működőképes szabályrendszerük és mérőszámok vannak, de nem tartják magukat kizárólagosnak. Szóval, ha lehet,

FOTÓ: DÓKA PÉTER

maradjunk inkább a koordinátarendszereknél.

Mit szóltak a kamaszodó/kamasz gyerekeid a könyvhöz?

Elégedettek velem. Nem rejtegetik a cimborák elől.

Az olvasó többnyire arra kíváncsi, hol van az író a történetben – kicsit voyeur minden olvasó. Mi az, ami saját élmény mindebből?

Mindent gátlástalanul felhasználok, amit a környezetemben tapasztalok. De konkrétum szinte semmi. Szerencsére.

Te ki lennél a könyvben?

A Bárónő. Mocsoknak tűnik, de csak következetes. Bár meg kell tanulnom túsarkúban járni, hogy hozzassam a karaktert.

Mit írnál meg másképpen, ha most belenyúlhatnál a regény szövegébe?

Ha egy dolgot megváltoztatnék, összegabalyodna egy csomó minden. Pedig át kell ezt gondolnom, mert októberben készül a második kiadás. De hirtelen nincs ötletem. Szerinted mit kéne másképp megírnom?

Nekem tökéletes, ahogy van, főként a kilátástalanság igen szép benne –

már ha az maga lehet szép és nem az ábrázolása. Mondjuk én kicsit tragikusabban látom a világot, nem ennyire kerek a történeteim vége... De milyen visszajelzések érkeztek, mennyire érinti érzékenyen az olvasókat az ábrázolt valóságuk? Illetve volna-e a könyvre a Móra Kiadó TABU címkéje?

Elég heves érzéseket keltett. Sikerült megosztó karaktereket írnom, olyanokat, akikről elég karakán véleményt formáltak az olvasók. Akik miatt sok mindent átgondoltak. De hogy TABU? A Google-galaxisban? Szerintem ez a koncepció kicsit ódivatú.

Lesz-e folytatása a regényednek? Vagy valami egészen más témában gondolkodsz?

A Darwin-csajok nem lesznek újra akcióban. Az meg majd kiderül, ki nyeri a fejében az aktuális helyosztót.

Mit üzensz az ifjúságnak?

Muszáj? Akkor azt, hogy gondolkozzanak. A felnőtteknek még inkább ezt üzenem.